

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi avustuskassalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan avustuskassalaissa olevien markkamäärien tarkistamista rahan arvon muuttumisen mukaisesti ja uusien marka-arvojen sitomista TEL-palkkaindeksiin. Lisäksi ehdotetaan yrittäjien eläkelain mukaista toimintaa

harjoittavien avustuskassojen rekisteröimistä ja valvontaa koskevien tehtävien siirtämistä eläketurvakeskukselle.

Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan hetken jälkeen kun eduskunta on ne hyväksynyt.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Avustuskassalain (471/42) 3 § määrittelee avustuskassan vähimmäisjäsenmäärän kassan antaman avustuksen kestoajan tai avustuksen määrän ja lajin perusteella. Koska vakuutustapahtumien lukumäärää ei voida tietää ennalta, edellyttävät turvaavuusnäkökohdat tiettyä vähimmäisjäsenmäärää kassassa.

Avustuskassalain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kassan jäsenmäärän tulee olla vähintään 50, jos kassa myöntää muun muassa yksinomaan kertakaikkista avustusta enintään 50[00] markkaa. Saman pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan jäsenmäärän tulee olla vähintään 200, jos edellä mainitun avustuksen määrä on enemmän kuin 50[00] markkaa. Laissa mainitut 50[00] markan markkamäärät ovat edelleen samat kuin lain voimaan tullessa vuonna 1943.

Avustuksen vanhentunut markkamäärä aiheuttaa kassatoiminnassa ongelmia. Käytännössä lain määräys estää pienimpiä alle 200-jäsenisiä kassoja maksamasta 50 markkaa suurempia kertakaikkisia korvauksia esimerkiksi hautaus- ja eroavustuksina. Samoin jäsenmäärän laskiessa alle vähimmäisrajan laskee avustuksen määrä lain voimaan-

tuloajankohdan tasolle. Jotta vakuutus korvaisi esimerkiksi kohtuullisia hautauskustannuksia nykyarvossa, olisi laissa mainittuja marka-arvoja nostettava.

Kun avustuskassalaissa oleva vuoden 1942 alkuperäinen 50[00] markan määrä korotetaan 1.1.1963 asti elinkustannusindeksin mukaisesti ja siitä edelleen TEL-palkkaindeksillä vuoteen 1984 saakka, saadaan laissa mainitun korvauksen nykyarvoksi 4 904 markkaa. Tämän mukaisesti ehdotetaan laissa mainittu markkamäärä korotettavaksi 5 000 markkaan, joka suhteessa vastaa paremmin vuonna 1942 vallinnutta tilannetta.

Vertailun vuoksi voidaan mainita, että kansaneläkelain (347/56) perusteella suoritettavan hautausavustuksen suuruus 1.7.1983 oli täysimääräisenä 2 753 markkaa. Avustuksen määrä korotetaan tai alennetaan elinkustannusten muutoksen osoittamassa suhteessa.

Avustuskassalain 87 §:n mukaan, mikäli konkurssi- tai selvitystilassa olevan kassan vastuunsiirtosopimusta ei saada aikaan, voidaan kassan jäsenen 30[00] markkaa pienempi rahasto-osuus luovuttaa avustuksensaajalle tai kassan jäsenelle.

Edellä mainittua laskutapaa noudattaen saadaan alkuperäisen 30[00] markan nykyarvoksi 2 942 markkaa. Tämän vuoksi esityksessä ehdote-

taan, että lainkohdan markkamäärä tarkistettaisiin nykyarvoa vastaavalle tasolle eli 3 000 markkaan.

Työeläkelainsäädännössä eläketurva on sidottu TEL-palkkaindeksiin, joka on otettu käyttöön myös työeläkelainsäädännön ulkopuolisissa järjestelmissä. Jotta avustuskassalaissa mainittujen markkamäärien nykyarvo säilyisi, ehdotetaan avustuskassalakia muutettavaksi siten, että edellä mainitut markkamäärät sidottaisiin TEL-palkkaindeksiin.

Avustuskassalain 107 a §:n mukaan valtioneuvostolla on valta määrätä, että työntekijäin eläkelain (395/61) mukaista toimintaa harjoittavien avustuskassojen rekisterin pitäminen sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle kuuluvaan valvontaan liittyviä toimenpiteitä siirretään eläketurvakeskukselle. Valtioneuvoston päätöksen (316/62) johdosta eläketurvakeskuksen rekisterissä on nykyisin kaksi yksinomaan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavaa avustuskassaa. Saman päätöksen perusteella eläketurvakeskus valvoo myös kymmenen muun avustuskassan toimintaa lakisääteisen TEL-vakuutuksen osalta.

Koska yrittäjien eläkelain (468/69) mukaan yrittäjien eläkevakuutus voidaan ottaa myös avustuskassalain alaisesta eläkekassasta, ehdotetaan,

että nykyinen avustuskassalain 107 a § ulotettaisiin koskemaan myös yrittäjien eläkelain mukaista vakuutustoimintaa harjoittavia avustuskassoja. Lainmuutos mahdollistaisi valtioneuvoston päätöksen antamisen, jonka perusteella voitaisiin siirtää yrittäjien eläkelain mukaista toimintaa harjoittavan avustuskassan rekisteröintiin ja valvontaan liittyviä tehtäviä eläketurvakeskukselle.

Edellisten muutosten lisäksi on lain 1 §:n teknisenä korjauksena käsite jälkeenjääneiden eläke korvattu käsitteellä perhe-eläke.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan heti sen jälkeen kun eduskunta on sen hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

avustuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä kesäkuuta 1942 annetun avustuskassalain (471/42) 1 §:n 1 momentin 4 kohta sekä 3, 87 ja 107 a §, näistä 107 a § sellaisena kuin se on 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetussa laissa (397/61), näin kuuluviksi:

1 §

Tämän lain alainen on laitos, joka, vakuutusliikettä harjoittamatta, sille suoritettavia maksuja vastaan:

4) myöntää kuolleen jäsenensä omaiselle perhe-eläkettä;

3 §

Avustuskassan jäsenmäärän tulee olla vähintään:

1) kolmekymmentä, jos kassa myöntää yksinomaan joko vanhuuseläkettä tai sairausavustusta

saman sairauden tai sairaustilan johdosta enintään 60 päivältä tai kumpaakin sanotuista avustuksista;

2) viisikymmentä, jos kassa myöntää vanhuuseläkkeen ohella muuta avustusta taikka yksinomaan kertakaikkista avustusta enintään 5 000 markkaa tai sen lisäksi 1 kohdassa mainittua sairausavustusta;

3) kaksisataa, jos kassa, joka ei anna vanhuuseläkettä, myöntää joko kertakaikkista avustusta enemmän kuin 5 000 markkaa tai sairausavustusta saman sairauden tai sairaustilan johdosta useamalta kuin 90 ja enintään 180 päivältä; sekä

4) kolmesataa, jos kassa antamatta vanhuuseläkettä myöntää työkyvyttömyys- tai perhe-eläkettä tai pitemmältä ajalta kuin 180 päivältä sairausavustusta.

Muissa kuin 1 momentissa mainituissa tapauksissa kassan jäsenmäärän tulee olla vähintään sata.

Edellä 1 momentissa mainitut markkamäärät tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:n soveltamista varten.

87 §

Jollei sopimusta 86 §:ssä mainitusta siirrosta saada aikaan, on selvityspesän varat muutettava rahaksi, ja niillä on ostettava avustuksensaajille ja jäsenille heidän rahasto-osuuksiaan vastaavat etuudet jostakin kotimaisesta vakuutusyhtiöstä tai 20 §:ssä tarkoitetusta kassasta. Jos kuitenkin rahasto-osuus on pienempi kuin 3 000 markkaa, voidaan se luovuttaa avustuksensaajalle tai jäsenelle. Edellä sanottua markkamäärää tarkistetaan kalenterivuositain työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetyn palkkaindeksiluvun mukaan.

107 a §

Valtioneuvostolla on valta määrätä, että työntekijäin eläkelain mukaista vakuutustoimintaa harjoittavien avustuskassojen rekisterin pitäminen sekä näitä kassoja koskevia sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluvaan valvontaan liittyviä toimeenpanotehtäviä siirretään työntekijäin eläkelain 14 §:ssä säädetylle eläketurvakeskukselle.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös yrittäjien eläkelain (468/69) mukaista vakuutus-toimintaa harjoittavia avustuskassoja.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi sen estämättä, mitä tässä laissa on edustajistosta säädetty, hyväksyä kassan sääntöihin määräyksen, jonka mukaan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavan kassan edustajiston jäsenten valitseminen kuuluu kassan toimintapiiriä edustaville työnantaja- ja työntekijäjärjestöille. Tällaisen kassan hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtajan valitseminen voidaan niin ikään jättää tapahtuvaksi siten kuin kassan säännöissä määrätään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1984.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1984 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 1984

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri Eeva Kuuskoski-Vikatmaa

Laki

avustuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä kesäkuuta 1942 annetun avustuskassalain (471/42) 1 §:n 1 momentin 4 kohta sekä 3, 87 ja 107 a §, näistä 107 a § sellaisena kuin se on 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetussa laissa (397/61), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

1 §

Tämän lain alainen on laitos, joka, vakuutusliikettä harjoittamatta, sille suoritettavia maksuja vastaan:

4) myöntää kuolleen jäsenensä jälkeenjääneille eläkettä;

3 §

Avustuskassan jäsenmäärän tulee olla vähintään:

1) kolmekymmentä, jos kassa myöntää yksinomaan joko vanhuuseläkettä tai sairausavustusta saman sairauden tai sairaustilan johdosta enintään 60 päivältä tai kumpaakin sanotuista avustuksista;

2) viisikymmentä, jos kassa myöntää vanhuuseläkkeen ohella muuta avustusta taikka yksinomaan kertakaikkista avustusta enintään 50[00] markkaa tai sen lisäksi 1 kohdassa mainittua sairausavustusta;

3) kaksisataa, jos kassa, joka ei anna vanhuuseläkettä, myöntää joko kertakaikkista avustusta enemmän kuin 50[00] markkaa tai sairausavustusta saman sairauden tai sairaustilan johdosta useammalta kuin 90 ja enintään 180 päivältä; sekä

4) kolmesataa, jos kassa, antamatta vanhuuseläkettä, myöntää työkyvyttömyys- tai jälkeenjääneiden eläkettä tai sairausavustusta pitemmältä ajalta kuin 180 päivältä.

Muissa kuin 1 momentissa mainituissa tapauksissa kassan jäsenmäärän tulee olla vähintään sata.

Ehdotus

1 §

Tämän lain alainen on laitos, joka, vakuutusliikettä harjoittamatta, sille suoritettavia maksuja vastaan:

4) myöntää kuolleen jäsenensä omaiselle perhe-eläkettä;

3 §

Avustuskassan jäsenmäärän tulee olla vähintään:

1) kolmekymmentä, jos kassa myöntää yksinomaan joko vanhuuseläkettä tai sairausavustusta saman sairauden tai sairaustilan johdosta enintään 60 päivältä tai kumpaakin sanotuista avustuksista;

2) viisikymmentä, jos kassa myöntää vanhuuseläkkeen ohella muuta avustusta taikka yksinomaan kertakaikkista avustusta enintään 5 000 markkaa tai sen lisäksi 1 kohdassa mainittua sairausavustusta;

3) kaksisataa, jos kassa, joka ei anna vanhuuseläkettä, myöntää joko kertakaikkista avustusta enemmän kuin 5 000 markkaa tai sairausavustusta saman sairauden tai sairaustilan johdosta useammalta kuin 90 ja enintään 180 päivältä; sekä

4) kolmesataa, jos kassa antamatta vanhuuseläkettä myöntää työkyvyttömyys- tai perhe-eläkettä tai pitemmältä ajalta kuin 180 päivältä sairausavustusta.

Muissa kuin 1 momentissa mainituissa tapauksissa kassan jäsenmäärän tulee olla vähintään sata.

Edellä 1 momentissa mainitut markkamäärät tarkistetaan kalenterivuosittain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:n soveltamista varten.

Voimassa oleva laki

87 §

Jollei sopimusta 86 §:ssä mainitusta siirrosta saada aikaan, on selvityspesän varat muutettava rahaksi, ja niillä on ostettava avustuksensaajille ja jäsenille heidän rahasto-osuuksiaan vastaavat etuudet jostakin kotimaisesta vakuutusyhtiöstä tai 20 §:ssä tarkoitetusta kassasta. Jos kuitenkin rahasto-osuus on [kolmeatuhatta markkaa] pienempi, voidaan se luovuttaa avustuksensaajalle tai jäsenelle.

107 a §

Valtioneuvostolla on valta määrätä, että työntekijäin eläkelain mukaista vakuutustoimintaa harjoittavien avustuskassojen rekisterin pitäminen sekä näitä kassoja koskevia [sosiaaliministeriölle] kuuluvaan valvontaan liittyviä toimeenpanotehtäviä siirretään työntekijäin eläkelain 14 §:ssä säädetyille eläketurvakeskukselle.

[Sosiaaliministeriö] voi sen estämättä, mitä tässä laissa on edustajistosta säädetty, hyväksyä kassan sääntöihin määräyksen, jonka mukaan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavan kassan edustajiston jäsenten valitseminen kuuluu kassan toimintapiiriä edustaville työnantaja- ja työntekijäjärjestöille. Tällaisen kassan hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtajan valitseminen voidaan niin ikään jättää tapahtuvaksi siten kuin kassan säännöissä määrätään.

Ehdotus

87 §

Jollei sopimusta 86 §:ssä mainitusta siirrosta saada aikaan, on selvityspesän varat muutettava rahaksi, ja niillä on ostettava avustuksensaajille ja jäsenille heidän rahasto-osuuksiaan vastaavat etuudet jostakin kotimaisesta vakuutusyhtiöstä tai 20 §:ssä tarkoitetusta kassasta. Jos kuitenkin rahasto-osuus on *pienempi kuin 3 000 markkaa*, voidaan se luovuttaa avustuksensaajalle tai jäsenelle. *Edellä sanottua markkamäärää tarkistetaan kalenterivuositain työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetyin palkkaindeksiluvun mukaan.*

107 a §

Valtioneuvostolla on valta määrätä, että työntekijäin eläkelain mukaista vakuutustoimintaa harjoittavien avustuskassojen rekisterin pitäminen sekä näitä kassoja koskevia sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluvaan valvontaan liittyviä toimeenpanotehtäviä siirretään työntekijäin eläkelain 14 §:ssä säädetyille eläketurvakeskukselle.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös yrittäjien eläkelain (468/69) mukaista vakuutustoimintaa harjoittavia avustuskassoja.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi sen estämättä, mitä tässä laissa on edustajistosta säädetty, hyväksyä kassan sääntöihin määräyksen, jonka mukaan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavan kassan edustajiston jäsenten valitseminen kuuluu kassan toimintapiiriä edustaville työnantaja- ja työntekijäjärjestöille. Tällaisen kassan hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtajan valitseminen voidaan niin ikään jättää tapahtuvaksi siten kuin kassan säännöissä määrätään.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .*

*Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat
vuodelle 1984 vahvistettua palkkaindeksilukua.*

